

จอมยุทธหญิงเนี่ยอันเหนียง: จากถั่งฉวนฉีสู่ภาพยนตร์

นก อี้โถ้

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร 10330

อีเมล: huangtianci@gmail.com

บทคัดย่อ: บทความนี้เป็นการศึกษาเรื่องเนี่ยอันเหนียงที่ปรากฏในนวนิยายถั่งฉวนฉี โดยวิเคราะห์ตัวบทในฐานะของวรรณกรรมนวนิยายในสมัยราชวงศ์ถัง ซึ่งเป็นต้นแบบให้กับวรรณกรรมประเภทเรื่องเล่าในสมัยถัดมา และยังเป็นหนึ่งในนวนิยายจีนโบราณที่เกี่ยวกับจอมยุทธและมือสังหาร ที่มีฉากหลังเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างหัวเมืองชายแดนของสมัยถังในยุคล่มสลาย นอกจากนี้ ยังศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายถั่งฉวนฉีเรื่องนี้กับตัวละครเนี่ยอันเหนียงในภาพยนตร์เรื่อง The Assassin (2015) เพื่อให้เห็นการดัดแปลงตัวบทในสื่อและยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

คำสำคัญ: เนี่ยอันเหนียง; จอมยุทธ; มือสังหาร; ถั่งฉวนฉี; ภาพยนตร์

Female Knight-Errant Nie Yinniang: From Tang Chuanqi to Film

Nop Oungbho

Ph.D. candidate, Chinese Section, Department of Eastern Languages, Faculty of Arts,
Chulalongkorn University, 10330, Thailand

Email: huangtianci@gmail.com

Abstract: This article aims to study the story of Nie Yinniang as depicted in the Tang Chuanqi, which is the classic prototype of Chinese novels in later periods. Nie Yinniang is also one of the chivalric stories of the knight-errant, with conflicts and rivalry between military states in later Tang period as background. The article's other objective is to compare this Tang Chuanqi novel with the 2015 film "The Assassin", to show how a text is adapted in different medium and time.

Keywords: Nie Yinniang; knight-errant; assassin; Tang Chuanqi; film

女俠聶隱娘——從唐傳奇到影片

黃天賜

泰國朱拉隆功大學文學院東語系中文專業博士生，曼谷，10330，泰國

電子郵件: huangtianci@gmail.com

摘要：這篇文章將唐傳奇《聶隱娘》故事當做分析聚點。在中國文學史上，唐人小說為後代小說家打了很扎實的奠基，作為中國小說的鼻祖。《聶隱娘》亦是其中很有名的古代俠義小說。其內容表現出唐朝衰落時藩鎮割據的矛盾和鬥爭的局面。此外，還將這個故事與 2015 年侯孝賢執導的影片《刺客聶隱娘》做比較，以體現出一個文本在不同的體裁與不同時代的改動。

關鍵詞：聶隱娘，俠客，刺客，唐傳奇，影片

บทนำ

เนี่ยอันเหนียง 《聶隱娘》 เป็นนวนิยายสมัยถังหรือที่นิยมเรียกกันว่า ถังฉวนฉี (唐傳奇) ประพันธ์โดยฝยสิง (裴鉋 ไม่ปรากฏปีเกิด-ตายที่แน่นอน)¹ ปรากฏอยู่ในไท่ผิงกวงจี้ 《太平廣記》 บรรพที่ 194 กล่าวถึงเนี่ยอันเหนียง บุตรีของแม่ทัพเนี่ยเฟิง (聶鋒) ที่ถูกแม่ชีลักพาตัวไปตั้งแต่อายุสิบขวบ ห้าปีถัดมา เนี่ยนเหนียงถูกส่งตัวกลับบ้าน นางเล่าให้คนที่บ้านฟังว่า แม่ชีนำตัวนางไปฝึกวิชาตัวเบาและสอนการใช้อาวุธให้นาง ทั้งยังมอบหมายให้นางไปลอบสังหารคนชั่วตามที่แม่ชีบอก บิดานางได้ฟังดังนั้นก็รู้สึกหวาดเกรง บุตรีของตนเป็นอันมาก ต่อมานางได้แต่งงานกับคนขัดกระจากคนหนึ่ง หลังจากบิดานางถึงแก่กรรม เนี่ยนเหนียงและสามีก็ได้ไปเป็นข้าราชการเจ้าเมืองเว่ย หลายปีถัดมา เจ้าเมืองเว่ยมอบหมายให้ทั้งคู่ไปลอบสังหารหลิวซางอี่² ขุนพลเจ็ดผู้สื่อ³ ที่เป็นปฏิปักษ์กับเมืองเว่ย ทว่าเมื่อเนี่ยนเหนียงได้พบกับหลิวซางอี่แล้ว กลับเปลี่ยนใจไปสวามิภักดิ์ต่อหลิวซางอี่แทน ต่อมาไม่นาน เจ้าเมืองเว่ยได้ส่งมือสังหารมาปลิดชีวิตหลิวซางอี่ถึงสองครั้งสองครา เนี่ยนเหนียงก็สามารถจัดการกับมือสังหารทั้งสองคน และปกป้องหลิวซางอี่ให้พ้นอันตรายได้ทั้งสองครั้ง ต่อมาหลิวซางอี่ย้ายไปประจำการในนครหลวง เนี่ยนเหนียงจึงขอลาหนีไปใช้ชีวิตสงบในป่าเขาแทน

ส่วนภาพยนตร์เรื่อง The Assassin มีชื่อภาษาจีนว่า Cìkè Niè Yǐnniáng 《刺客聶隱娘》 เป็นภาพยนตร์ปี 2015 กำกับโดยโหวเซี่ยวเสียน (Hou Hsiao-hsien 侯孝賢) ผู้กำกับภาพยนตร์ชาวไต้หวัน นำแสดงโดยชูฉี (Shu Qi 舒淇 แสดงเป็นเนี่ยนเหนียง) และจางเจิน (Chang Chen 張震 แสดงเป็นเถียนจี้อัน) เนื้อหาในภาพยนตร์เป็นการดัดแปลงอย่างคร่าวๆ จากเรื่องเนี่ยนเหนียงในถังฉวนฉี โดยตัดทอนเนื้อหาหลายส่วนออกไป ในขณะเดียวกันก็เพิ่มรายละเอียดบางอย่างที่ไม่ปรากฏในเรื่องต้นฉบับเข้ามาด้วย

¹ สันนิษฐานว่ามีชีวิตอยู่ในช่วงของจักรพรรดิถังอู่จิ้ง (唐懿宗) และถังซ่ง (唐僖宗) ได้แก่ราว ค.ศ. 860-880

² หลิวซางอี่ (劉昌裔) (752-813) นายทหารสมัยถัง ขุนพลเจ็ดผู้สื่อแห่งแคว้นเฉินสวี่ มีประวัติบันทึกอยู่ในจิวถังชู (舊唐書) พงศาวดารราชวงศ์ถังฉบับเก่า บรรพที่ 151 และซินถังชู (新唐書 พงศาวดารราชวงศ์ถังฉบับใหม่) บรรพที่ 170

³ เจ็ดผู้สื่อ (節度使) คือตำแหน่งขุนนางทหารที่ประจำการดูแลหัวเมืองชายแดนต่างๆ

The Assassin ได้การตอบรับจากผู้ชมและนักวิจารณ์ค่อนข้างดี โดยเนี่ยอันเหนียงฉบับภาพยนตร์นี้ได้รับรางวัลจากเวทีประกวดภาพยนตร์หลายสถาบัน เช่น รางวัลผู้กำกับยอดเยี่ยมจากเทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ (Cannes Film Festival) และชนะเลิศรางวัลม้าทองคำ (金馬獎) ถึงห้าสาขา รวมถึงสาขาภาพยนตร์ยอดเยี่ยมและผู้กำกับยอดเยี่ยมด้วย

1. เนี่ยอันเหนียงในวรรณกรรมถึงฉวนฉี

ถึงฉวนฉี เป็นรูปแบบวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทนวนิยายในสมัยถัง ซึ่งพัฒนามาจากวรรณกรรมเรื่องเล่าในสมัยทวารวดี มีลักษณะการประพันธ์แบบนวนิยายที่สมบูรณ์ ถือเป็นต้นกำเนิดของนวนิยายของจีนในสมัยหลัง เนื้อหาของถึงฉวนฉี ครอบคลุมทั้งเรื่องอิงประวัติศาสตร์ ความรัก อภินิหาร และเรื่องของจอมยุทธ์ผู้กล้าหาญ ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นนวนิยายกำลังภายในและนวนิยายสอบสวน (公案小說) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสืบสวนคดีความ และจับคนผิดมาพิพากษาตัดสินตามกระบวนการยุติธรรม

นวนิยายถึงฉวนฉี ที่เกี่ยวกับจอมยุทธ์ที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ เรื่องฉิวหฺวานเค่อจ้วน (虬髯客傳) หงเซี่ยนจ้วน (紅綫傳) เนี่ยอันเหนียง (聶隱娘) ทาสคุนหลุน (昆侖奴) เซี่ยเสี่ยวเอ่อจ้วน (謝小娥傳) เป็นต้น ตัวละครเอกในนวนิยายถึงฉวนฉีเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้มีพลังกำลังที่แข็งแกร่ง ทักษะการต่อสู้ที่เก่งกาจเหนือบุคคลทั่วไป ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะต่อสู้ด้วยมือเปล่าหรือใช้อาวุธก็ตาม การต่อสู้ดังกล่าวอาจเกิดจากการจ้วงวาน การทำตามคำสั่งหรือข้อร้องจากผู้อื่น หรือเกิดจากแรงขับส่วนตัวของจอมยุทธ์เอง จอมยุทธ์บางคนมีความโดดเด่นที่การใช้สติปัญญาและไหวพริบ หรือปณิธานอันยิ่งใหญ่ต่อประเทศชาติ และอาจประกอบวีรกรรมโดยไม่ใช้กำลังหรืออาวุธเลยด้วยซ้ำ จากคุณสมบัติที่เป็นอุดมคติทั้งหลายที่กล่าวมานี้ ทำให้จอมยุทธ์ในนวนิยายถึงฉวนฉีมักอยู่ในฐานะวีรบุรุษของ

ประชาชน ผู้เต็มเปี่ยมไปด้วยความกล้าหาญและปณิธานอันแรงกล้าเพื่อส่วนรวม และภาพลักษณ์ดังกล่าวยังส่งอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ตัวละครจอมยุทธ์ในนวนิยายสมัยต่อมาอีกด้วย โดยเฉพาะนวนิยายกำลังภายในร่วมสมัยหลายเรื่อง

ตามปกติแล้ว ตัวละครจอมยุทธ์ในนวนิยายถึงฉวนฉินมักเป็นบุรุษเพศเสียส่วนใหญ่ อาจด้วยเหตุผลที่จอมยุทธ์มักมีภาพลักษณ์ว่าเป็นผู้มีพลังกำลังมากมาย อันเป็นคุณสมบัติทางกายภาพของเพศชายมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้เพศชายในสังคมจีนโบราณนั้นยังสามารถทำอะไรได้หลายอย่างโดยไม่ถูกจำกัดด้วยกรอบจารีตประเพณีเช่นเพศหญิง ทว่าในนวนิยายชุดถึงฉวนฉินนี้ กลับมีตัวละครที่เป็นจอมยุทธ์หญิงอยู่หลายเรื่อง โดยเฉพาะในนวนิยายสามเรื่องที่โดดเด่นมาก ได้แก่ เนียอันเหนียง หงเซียน และเซียเสี่ยวเอ้อ บ้างก็ยกให้สตรีทั้งสามนี้เป็น “สามจอมยุทธ์สตรีที่ยิ่งใหญ่” แห่งราชวงศ์ถัง¹ อีกด้วย แม้จะมีผู้ที่มองว่าจอมยุทธ์หญิงโดยทั่วไปนั้นมักมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือตัวละครชายในเรื่องเท่านั้น² แต่ทว่าจอมยุทธ์หญิงก็ยังมีอิสรภาพในด้านความคิดและทางเลือกในชีวิตของตนเองด้วยเช่นกัน เช่นเรื่องเนียอันเหนียงนี้

เรื่องราวของเนียอันเหนียงที่ปรากฏในถึงฉวนฉิน มีดังต่อไปนี้

เนียอันเหนียงเป็นบุตรของเนียเฟิง แม่ทัพใหญ่แห่งเว่ยปู้³ ในระหว่างรัชสมัยเจินหยวน⁴ แห่งจักรพรรดิถังเต๋อจง เมื่อนางอายุได้สิบขวบ มีแม่ชีรูปหนึ่งมาขอบริจาคอาหารจากเนียเฟิง เมื่อเห็นอันเหนียงก็รู้สึกพึงพอใจ จึงเอ่ยปากว่า “ข้าขออนุญาต

¹ Yi, Jiandong 易劍東, *Wuxia wenhua* 《武俠文化》 (Taipei: Yangzhi Wenhua, 2000), p. 86.

² Lin, Baochun 林保淳, *Gudian xiaoshuo zhong de leixing renwu* 《古典小說中的類型人物》 (Taipei: Li Ren Shuju, 2003), p. 190.

³ เว่ยปู้ (魏博) เป็นเขตการปกครองสมัยราชวงศ์ถัง มีศูนย์กลางการปกครองที่เมืองเว่ยโจว (ปัจจุบันคือบริเวณทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอต้าหมิง เมืองหนานตาน มณฑลเหอเป่ย์) มีอำนาจปกครองหลายเขต เช่น เว่ยโจว บี้โจว เจียงโจว ซึ่งปัจจุบันได้แก่บริเวณทางใต้ของมณฑลเหอเป่ย์ และทางเหนือของมณฑลซานตง

⁴ รัชสมัยเจินหยวน (貞元) ได้แก่ช่วงปี ค.ศ. 785-805

ได้ทำ นำตัวนางไปสอนวิชาจะได้ฤๅไม่” เนี่ยเพ็งเดือดดาลเป็นที่ยิ่ง พร้อมกล่าวบริภาษแม่ชี แม่ชีกล่าวว่า “ต่อให้ได้ทำจับนางขังใส่ตู้เหล็ก ข้าก็ยังขโมยนางหนีไปได้” ราตรีนั้น อื่นเหนียงก็หายตัวไปจริงๆ เนี่ยเพ็งลนลานตกใจ สั่งให้คนออกตามหาตัวนาง แต่หาได้พบร่องรอยไม่ เมื่อใดที่บิดามารดาคิดถึงนาง ต่างก็ร่ำไห้ออกมา

ห้าปีให้หลัง แม่ชีส่งตัวอื่นเหนียงกลับบ้าน และกล่าวกับเนี่ยเพ็งว่า “ข้าสอนวิชาให้นางสำเร็จแล้ว ท่านรับนางกลับไปได้” ทนใดแม่ชีก็หายตัวไป ทุกคนในบ้านรู้สึกเศร้าระคนสุข ต่างถามอื่นเหนียงว่าได้รู้เรียนอะไรมาบ้าง นางตอบว่า “แรกๆ ก็เรียนอ่านคัมภีร์และปริกรรมคาถา หาได้มีวิชาใดอีก” เนี่ยเพ็งไม่เชื่อ จึงคาดคั้นบุตรต่อ อื่นเหนียงกล่าวว่า “ถึงข้าพูดความจริงไปก็เกรงว่าจะไม่มีใครเชื่อ จะให้ข้าทำอย่างไรเล่า” เนี่ยเพ็งกล่าวว่า “เจ้าจงบอกความจริงมาเถิด”

นางจึงเล่าว่า “เมื่อข้าถูกแม่ชีนำตัวไปตอนแรกนั้น ไม่รู้เลยว่าเดินทางไปไกลก็ลีเมื่อฟ้าสาง ก็มาโผล่ในถ้ำหินร้างขนาดใหญ่ ระยะเวลาสิบก้าวรอบบริเวณถ้ำเงียบสงัดไร้ผู้คนอาศัย มีแต่เหล่าวานรไพรเป็นจำนวนมาก สนแลเถาว์ลัยขึ้นครึ้มชนิดที่นั่นมีเด็กผู้หญิงอยู่แล้วสองคน ทั้งสองอายุสิบขวบเช่นเดียวกับข้า ดูเฉลียวฉลาดและหน้าตาน่ารัก พวกนางไม่กินอะไร ทว่าสามารถเหาะเหินไปมาระหว่างหุบเขาได้อย่างว่องไว ประดุจวานรปีนต้นไม้ และไม่เคยพลาดพลั้งเลย แม่ชีให้ยาข้ามาเม็ดหนึ่ง พร้อมกับกระป๋ยาวสองเชีเยะ¹ เล่มหนึ่ง คมกระบี่คมขนาดที่เอาเส้นผมมาเป่าผ่านคมเบาๆ ก็ขาดได้ แม่ชีให้ข้าฝึกป็นปายตามเด็กสองคนนั้น จนข้าค่อยๆ รู้สึกว่าตัวเบาดังลม ผ่านไปปีหนึ่ง ข้าฝึกหว่านร ร้อยครั้งไม่มีพลาด จากนั้นก็หัดฆ่าเสือ รวมทั้งตัดหัวติดมือกลับมาด้วย ผ่านไปสามปี ข้าก็เหาะเหินได้ ข้าฝึกผ่านกอนิทธิโดยไม่เคยพลาดเลย คมกระบี่ถูก

¹เชีเยะ (จีนกลาง – 尺) คือหนึ่งฟุตจีน หนึ่งเชีเยะยาวประมาณสิบนิ้ว

ลับจนค่อยๆ ลดความยาวเหลือเพียงห้านิ้ว นกตัวใดที่ได้พบคมกระบี่ของข้า ก็หาเอาชีวิตรอดกลับรังไปไม่

“เมื่อถึงปีที่สี่ แม่ซีปล่อยให้เด็กสองคนนั้นเผ่าถ้ำ และพาข้าเข้าเมือง ข้าเองก็ไม่ว่าเป็นที่ใด แม่ซีซีไปที่คนคนหนึ่ง พลองไล่สารยายความเลวของเขาให้ข้าฟังอย่างละเอียด แล้วบอกข้าว่า ‘เจ้าจงไปนำหัวคนผู้นั้นมาให้ข้าโดยไม่ให้มันรู้ตัว เล็งที่ดีมันจะทำให้ว่องไวปานนกบินโฉบ’ ข้ารับกริขเขาแพะยาวสามนิ้วมาจากแม่ซี จากนั้นก็สังหารคนผู้นั้นต่อหน้าคนทั้งเมืองตอนกลางวันแสกๆ ข้าอาศัยช่วงที่ยังไม่มีใครสังเกตเห็น เอาหัวของมันยัดใส่ยาม นำกลับมาที่ถ้ำหิน และใช้ยาสลายหัวนั้นให้ละลายเป็นน้ำไป

“ปีที่ห้า แม่ซีมาบอกข้าอีกว่า ‘มีขุนนางใหญ่ประพฤติมิชอบ เป็นเหตุให้คนตายเป็นจำนวนมาก เจ้าจงเข้าห้องมันยามพลบค่ำ แล้วบั่นหัวมันมา’ ข้าจึงนำกริขคู่มือย่องเข้าห้องนั้นโดยแอบเข้าทางซอกประตูอย่างไม่มีอุปสรรคใดๆ แล้วปีนขึ้นไปหลบอยู่บนช่อห้อง จนเมื่อรุ่งสางจึงได้นำหัวคนผู้นั้นกลับไป แม่ซีโกรธมาก พลองตวาดว่า ‘เหตุใดจึงกลับมาช้าเช่นนี้’ ข้าบอกว่า ‘ข้าเห็นเขากำลังเล่นกับเด็กน้อยน่ารักอยู่ จึงยังไม่กล้าลงมือ’ แม่ซีเทศนาว่า ‘ครั้งต่อไปหากเจอเรื่องแบบนี้อีก ให้สังหารเด็กน้อยเสียก่อน แล้วค่อยจัดการเป้าหมาย’ ข้าคำนับขอบคุณแม่ซี แม่ซีก็กล่าวว่า ‘ข้าเปิดด่านหลังศีร์ษะเจ้า ซ่อนกริขไว้ข้างในโดยไม่ทำให้เจ้าบาดเจ็บใดๆ ถึงเวลาใช้ก็ดึงออกมาได้สะดวก’ นางกล่าวว่า ‘เจ้าสำเร็จวิทยายุทธครบถ้วนแล้ว กลับบ้านได้’ จากนั้นจึงพาข้ากลับมาส่ง นางยังกล่าวอีกว่า ‘จากนี้อีกสี่สิบปี เราจึงจะได้พบกันอีก’” เนียเฟิงฟังอันเหนียงเล่าความจบแล้ว นึกประหวั่นพรั่นใจเป็นที่ยิ่ง หลังจากนั้น อันเหนียงก็จะหายตัวไปทุกรাত্রี และจะกลับมาเมื่อยามฟ้าสาง เนียเฟิงก็มิกล้าไต่ถามสอความใดๆ และด้วยเหตุนี้จึงทำให้แม่ทัพใหญ่รักใคร่บุตรีตนเองน้อยลงไปด้วย

อยู่มาวันหนึ่ง มีคนขัดกระจะมาถึงหน้าบ้านสกุลเนีย อันเหนียงกล่าวว่า “ชายผู้นี้จักเป็นสามีของข้าได้” นางแจ้งให้บิดาทราบความ บิดาเองก็ไม่กล้าขัดขึ้น จากนั้นนาง

จึงได้แต่งงานกับภรรยาผู้นี้ สามีนางนอกจากหลอมกระดูกแล้ว ก็มีความสามารถอื่นไม่ ผู้เป็นบิดาสรรหาของกินของใช้มาให้ทั้งคู่อย่างมากมายเหลือเฟือ เพียงแต่ให้แยกไปอาศัยข้างนอกบ้านต่างหาก หลายปีต่อมา บิดานางถึงแก่กรรม เจ้าเมืองเว่ย¹ได้ทราบเรื่องอัศจรรย์ของอินเหนียง ก็ส่งเงินทองพร้อมแพรพรรณมาเป็นสินจ้างให้ทั้งคู่ไปเป็นขุนนางรับใช้ และทำเช่นนี้เรื่อยมาหลายปี

จนมาถึงรัชสมัยหยวนเหอ² แห่งจักรพรรดิถังเซียนจง เจ้าเมืองเว่ยไม่ลงรอยกับขุนนางเจียตู่สื่อแห่งเฉินสวี่³นามหลิวซางอี้ เจ้าเมืองเว่ยให้อินเหนียงไปบั่นศีรษะหลิวซางอี้ อินเหนียงรับคำสั่งแล้วก็ลาเจ้าเมือง หลิวซางอี้เป็นผู้มีญาณวิเศษ หยั่งรู้ได้ทันทีว่าอินเหนียงจะมา จึงเรียกรวมพลนายกองทั้งหลาย และออกคำสั่งว่า “ณ ยามรุ่งวันที่สองคนนั้นจะมา จงไปประจำเมืองด้านอุดรทิศ รอพบสามภรรยาคู่หนึ่ง ต่างชีลาสีขาวดำ พอถึงประตูเมือง ทั้งสองเจอนกยางเขนมาร้องเสียงดังอยู่ตรงหน้า ฝ่ายสามีหยิบห้วงหนึ่งขึ้นยิงแต่พลาด ผู้เป็นภรรยาคว่าห้วงหนึ่งจากสามี ก็สามารถยิงนกตัวนั้นลงได้ด้วยกระสุนเดียว จงคำนับเขาทั้งคู่ แล้วบอกว่า ‘เจ้านายข้าอยากพบท่านทั้งสอง จึงให้พวกข้าออกมารอพบท่านตั้งแต่ที่ตรงนี้’” เหล่านายกองรับคำสั่งและออกไปพบอาคันตุกะ สองสามีภรรยากล่าวว่า “ได้เท่าหลิวเป็นผู้มีบุญญาธิการโดยแท้ ข้าทั้งสองได้ประจักษ์แก่สายตาแล้ว ขออนุญาตให้ข้าทั้งสองเข้าพบท่านหลิวด้วย” หลิวซางอี้จัดสุราอาหารมารับรองอินเหนียงและสามี หลังจากทั้งสองได้เข้าพบหลิวซางอี้แล้ว ก็กล่าวว่า “ข้าน้อยล่วงเกินได้เท่า สมควรตายหมิ่นหน!” หลิวซางอี้กล่าวว่า “หาเป็นเช่นนั้นไม่

¹เมืองเว่ย ในที่นี้ หมายถึงเว่ยโจว

²รัชสมัยหยวนเหอ (元和) ได้แก่ช่วงปี ค.ศ. 806-820

³เฉินสวี่ (陳許) หมายถึงเฉินโจวและสวี่โจว ซึ่งเป็นเมืองในเขตปกครองเหอหนานเต้า (เต้า 道 เทียบปัจจุบันคือมณฑล) เฉินโจวปัจจุบันคืออำเภอหยางหยาง สวี่โจวปัจจุบันคืออำเภอสวี่ซาง

ใครๆ ต่างก็กักต่อนายของตน นี่เป็นเรื่องธรรมดาสามัญ ตัวข้าเองก็หาได้ต่างจากเจ้าเมืองเว่ยไม่ ข้าขอให้ท่านทั้งสองจงอยู่เสียที่นี่เถิด อย่าได้สงสัยหรือกังวลใดๆ ” อินเหนียงขอบคุณท่านหลิว พลางกล่าวว่า “ได้เท่าหาได้มีผู้ใดรับใช้อยู่ข้างตัวไม่ ข้าสองคนยินดีละทิ้งทางนั้นมารับใช้ทางนี้ อิทธิฤทธิ์ของท่านช่างน่าเลื่อมใสยิ่ง ” ในใจประจักษ์ว่า เจ้าเมืองเว่ยหาสู้หลิวซางอี้ได้ไม่ หลิวซางอี้ถามทั้งสองว่าต้องการสิ่งใดตอบแทน ทั้งสองตอบว่า “ขอเพียงเงินเพียงสองร้อยอี่แปะต่อวันก็พอแล้ว ” หลิวซางอี้จึงตอบรับตามคำขอ อยู่มาวันหนึ่ง ลาที่ทั้งสองขี่มานั้น หลิวซางอี้ให้คนไปตามหากี่ไม่พบว่าไปอยู่ที่ใด ภายหลังก็พบว่ามีการกระดาอยู่สองตัวในถุงผ้าใบหนึ่ง ตัวหนึ่งดำ ตัวหนึ่งขาว

เวลาผ่านไปเดือนเศษ อินเหนียงกล่าวกับหลิวซางอี้ว่า “เจ้าเมืองเว่ยหาสู้ไม่ว่าข้าสองคนได้พำนักอยู่ที่นี่แล้ว จักต้องส่งคนมาอีกแน่นอน ราตรีนี้ขอให้ท่านตัดผมแล้วห่อด้วยแพรแดง ส่งไปให้ถึงหัวนอนเจ้าเมืองเว่ย เพื่อบอกให้รู้ว่าข้าสองคนจะไม่กลับไป ” หลิวซางอี้ฟังแล้วก็ทำตามตามที่นางขอ เมื่อถึงยามสี่ อินเหนียงก็กลับมา แจ้งหลิวซางอี้ว่า “ข้าได้นำสาส์นของท่านไปส่งให้แล้ว อีกสองราตรีเจ้าเมืองเว่ยจะส่งมือสังหารนามกุตามาฆ่าข้าและบันศิริษะท่าน เพลานี้จักต้องวางแผนชิงฆ่าเขาก่อน ขอให้ท่านอย่าเพิ่งกังวลไป ” หลิวซางอี้เป็นคนใจกว้างไม่คิดเล็กคิดน้อย หาได้มีสีหน้ากริ่งเกรงไม่ หลังเที่ยงคืนในราตรีนั้น ท่ามกลางแสงสว่างของเปลวเทียน ก็ปรากฏงูยาวสองผืน แดงหนึ่งขาวหนึ่ง พาดพันสลับไหวอยู่รอบที่นอนทั้งสี่มุม หลายเพลามาผ่านไป ก็เห็นร่างหนึ่งล้มคว่ำลงพื้น ตัวกับศิริษะขาดออกจากกัน พลันอินเหนียงก็ปรากฏกาย กล่าวว่า “ข้าจัดการกุตาเรียบร้อยแล้ว ” จากนั้นก็ลากศพออกไปที่โถงล่าง ใช้น้ำวิเศษละลายให้กลายเป็นน้ำ ไม่เหลือร่องรอยแม้ผมสักเส้น อินเหนียงกล่าวว่า “อีกสองราตรี ทางนั้นจะส่งสุดยอดมือสังหารนามเวหามาอีก ฝีมือของเขาเก่งฉกาจว่องไวขนาดมนุษย์ทั่วไปมองไม่เห็น กุตาผีไล่ไม่ทัน ไปมาไร้ร่องรอย วิทยายุทธของข้าเองก็ยังไม่เทียบชั้นไม่ได้ ครานี้เห็นจะต้องอยู่ที่บุญวาสนาของท่านเองแล้ว ท่านจงนำหยกมาคล้องคอแล้วนอนห่มผ้าไว้

ข้าจะแปลงเป็นตัวรีน หลบอยู่ในท้องของใต้เท้ารอฟังสถานการณ์ คนอื่นๆ ไม่ต้องหลบหนี” หลิวซางอี้ทำตามตามที่นางบอก เมื่อถึงยามสาม หลิวซางอินนอนหลับตาทว่ายังมีสติอยู่ ทันใดก็ได้ยินเสียงดังลั่นบนคอตน์ อันเหนียงกระโจนออกมาจากปากของหลิวซางอี้พลางกล่าวยินดีว่า “ใต้เท้าพ้นภัยแล้ว เจ้าคนนี้ใจโง่เหมือนเหยี่ยว พอโฉบลงมาเตะครุบเหยื่อไม่ได้ก็บินหนีหายไปไกล คงจะอับอายมากที่พลาดท่า ยังไม่พ้นหนึ่งชั่วยาม ก็คงบินไปไกลเป็นพันลี้ละ” เมื่อพิจารณาดูหยกที่คล้องคอหลิวซางอี้แล้ว ก็พบรอยกริชปากกลีหลายหน จากเหตุการณ์ครั้งนี้หลิวซางอี้จึงตรากว้างให้ทั้งคู่อย่างงาม

เมื่อปีที่แปดแห่งรัชสมัยหยวนเหอ หลิวซางอี้ย้ายจากสวีโจวไปประจำการที่นครหลวง อันเหนียงมีประสงค์จะตามไปด้วย นางกล่าวว่า “จากนี้ไปข้าขอใช้ชีวิตกับภุมาและวารี แวะเยี่ยมสนทนากับผู้มีวิทยาคม ขอเพียงให้ท่านให้สามีข้าช่วยเป็นธุระเล็กๆ น้อยๆ บ้างก็พอแล้ว” หลิวซางอี้ทำตามคำขอ จากนั้นข่าวคราวของอันเหนียงก็ค่อยๆ หายไป เมื่อหลิวซางอี้ถึงแก่อาสัญด้วยตำแหน่งรองแม่ทัพ อันเหนียงก็ขี่ลาไปจนถึงนครหลวง และร่ำไห้ต่อหน้าโลงศพของหลิวซางอี้

เมื่อปีรัชสมัยไคเฉิง¹ แห่งจักรพรรดิถังเหวินจง หลิวจิ้งบุตรชายของหลิวซางอี้รับตำแหน่งเป็นผู้ตรวจการเมืองหลิงโจว² บังเอิญได้พบกับอันเหนียงบนทางเดินริมผาแห่งหนึ่งในนครรัฐสวี่ อันเหนียงยังคงมีเค้าหน้ารูปพรรณเช่นเมื่อหลายปีก่อน ทั้งสองต่างปริตาที่ได้พบกันอีกครั้ง นางยังคงขี่ลาขาวเป็นพาหนะเช่นเมื่อก่อน นางกล่าวกับหลิวจิ้งว่า “ท่านกำลังมีภัย ท่านไม่ควรมาที่นี่เลย” นางหยิบยาออกมาให้หลิวจิ้งกินเม็ดหนึ่งบอกว่า “ปีหน้าขอให้ท่านละราชการแล้วกลับไปลี้ภัยทางเสีย จะช่วยให้พ้นจากภัยร้ายได้

¹รัชสมัยไคเฉิง (開成) ได้แก่ช่วงปี ค.ศ. 836-840

²หลิงโจว (陵州) ปัจจุบันคืออำเภอเหรินโจว (仁壽) มณฑลเสฉวน

³นครรัฐสวี่ (蜀) ชื่อเดิมของเสฉวน

ยาที่ข้าพเจ้านี้จะช่วยปกป้องท่านได้เพียงปีเดียวเท่านั้น” หลิวจิงมิใคร่เชื่อนางเท่าใด หยิบ
 ตัวแพรจำนวนหนึ่งยกให้นาง อันเหนียงปฏิเสธไม่รับ จากนั้นนางก็หายตัวไปในชั่ว
 พริบตาพร้อมกับเป็นเทพเป็นเซียน ปีต่อมา หลิวจิงหาได้ลาจากราชการไม่ และได้ถึงแก่
 ชีวิตตามที่อันเหนียงได้คาดไว้ที่เมืองหลิงโจวนี้เอง หลังจากนั้นก็ไม่มีใครได้พบเห็น
 อันเหนียงอีกเลย¹

นวนิยายถั่งฉวนฉีเรื่อง “เนี่ยอันเหนียง” นี้ มีการบรรยายเรื่องราวที่เป็นปาฏิหาริย์
 เหนือจริงอยู่มากมาย ตั้งแต่ขั้นตอนการฝึกฝนเป็นมือสังหารของเนี่ยอันเหนียง ทั้งวิชาตัวเบา
 การใช้อาวุธและยาวิเศษ การลอบสังหารครั้งแรกของอันเหนียง เรื่องแม่ชีซ่งกริชไว้ใน
 กะโหลกของอันเหนียง จนถึงตอนที่อันเหนียงแปรพักตร์จากเจ้าเมืองเว่ยมารับใช้หลิวซางอี้
 (ผู้ซึ่งมีญาณวิเศษหยั่งรู้เหตุการณ์ล่วงหน้า) ก็มีการเสกกลากธนู และการแปลงกายเป็น
 แมลงหลบในตัวหลิวซางอี้ระหว่างตั้งรับกับมือสังหารที่เจ้าเมืองเว่ยส่งมา ตอนท้ายเรื่อง
 ผู้ประพันธ์ยังบรรยายอีกว่า แม้เวลาจะผ่านไปหลายปี ทว่าเนี่ยอันเหนียงก็ยังรักษารูปลักษณ์
 ภายนอกไว้ได้เช่นเดิมโดยไม่แก่ชราไปตามวัย เหตุการณ์ต่างๆ ที่ดูเหนือจริงเช่นนี้ น่าจะเป็น
 รายละเอียดที่ผู้ประพันธ์เขียนไว้เพื่อสร้างอรรถรสและความตื่นเต้นน่าติดตามให้แก่ผู้อ่าน
 ทำให้ตัวละครเนี่ยอันเหนียง แม่ชี รวมทั้งหลิวซางอี้ เป็นบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ อยู่ใน
 โลกของจินตนาการโดยแท้จริง

¹ Wang, Juying 汪聚應, *Tangren haoxia xiaoshuo ji* 《唐人豪俠小說集》 (Beijing: Zhonghua Shuju, 2011), pp. 248-251.

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2560

精
空
宜
淨
鏡
終

รูปวาดเนี้ยอันเหนียง จากหนังสือ 中國古典小說史論¹

นอกจากรายละเอียดเรื่องอุกนิหารของตัวละครทั้งหลายแล้ว นวนิยายเรื่องเนี้ยอันเหนียงนี้ ยังแสดงให้เห็นสภาพของแผ่นดินต่ำลงในช่วงปลายที่แตกแยกหลังการกบฏอันลู่ซานสี่ชื่อหมิง (安史之亂)² ราชสำนักถังสูญเสียอำนาจการปกครองที่เป็นเอกสิทธิ์โดยสิ้นเชิง หัวเมือง ขยายแดนทั้งหลายต่างชิงอำนาจเป็นใหญ่ ประกาศตัวเองเป็นประเทศราชที่เป็นเอกเทศ ขุนพลเจ็ดผู้สืบทอดได้รับการแต่งตั้งจากราชสำนักให้ดูแลหัวเมืองขยายแดนก็สถาปนาตนเป็นฮ่อง (王 เจ้าครองแคว้น) ไม่สวามิภักดิ์ต่อราชสำนักถังอีกต่อไป

¹ Yang, Yi 楊義, *Zhongguo gudian xiaoshuo shi lun* 《中國古典小說史論》(Beijing: Zhongguo Shehui Kexue Chubanshe, 2004), pp. 223.

² ปี ค.ศ. 752 หยางกั๋วจง (楊國忠) ญาติผู้พี่ของหยางกุ้ยเฟย (楊貴妃) พระอัครชายาในจักรพรรดิถังเสวียนจง ได้ขึ้นเป็น อัครเสนาบดี และกระทำการฉ้อราษฎร์บังหลวงอย่างใหญ่โต อันเป็นสาเหตุให้กำลังทหารอ่อนแอลงอย่างมาก ต่อมาเกิดการแย่งชิง อำนาจกันระหว่างหยางกั๋วจงกับอันลู่ซาน (安祿山) แม้ทัพขยายแดนทางตะวันออกเฉียงเหนือ อันลู่ซานถือว่าเป็นคนโปรด ของหยางกุ้ยเฟยจึงเห็นเกรมิ ยกทัพเข้ายึดนครหลวงฉางอัน จักรพรรดิถังเสวียนจงและหยางกุ้ยเฟยต้องหลบหนีจากฉางอันไปยัง เสฉวน ระหว่างทาง กองทหารรักษาพระองค์จับหยางกั๋วจงมาสังหาร ส่วนถังเสวียนจงก็ถูกบังคับให้ “พระราชทานความตาย” ให้แก่หยางกุ้ยเฟย ระหว่างนี้ ในกลุ่มกบฏเองก็มีความขัดแย้งภายใน อันลู่ซานถูกอันซิงซวี (安慶緒) ผู้เป็นบุตรชายสังหาร ท้าถึงยึดนครฉางอันและลั่วหยางคืนมาได้ ทว่าต่อมาสี่ชื่อหมิง (史思明) ซึ่งเป็นขุนพลเก่าของอันลู่ซานก่อการขึ้นอีกครั้ง สังหารอันซิงซวีและบุกยึดลั่วหยาง ระหว่างการบุกฉางอัน สี่ชื่อหมิงก็ถูกสี่เฉาอี้ (史朝義) ผู้เป็นบุตรชายสังหารเช่นกัน ท้าถึงได้ผนวกกำลังกับชนเผ่าหุยเหอและบุกตีทัพกบฏจนพ่ายแพ้ สี่เฉาอี้ฆ่าตัวตาย เป็นอันสิ้นสุดความระส่ำระสายนานแปดปี ทว่าความเสียหายจากการกบฏครั้งนี้ใหญ่หลวงมากจนทำให้ราชวงศ์ถังไม่อาจฟื้นตัวกลับไปสู่ยุคทองเช่นที่เคยเป็นได้อีกเลย

ส่วนตัวละครเนี่ยอันหนึ่งนั้น นับเป็นตัวละครจอมยุทธหญิงที่มีลักษณะเด่นหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความสามารถด้านการเหาะเหินเดินอากาศ การใช้อาวุธและการต่อสู้ที่ได้รับการฝึกฝนจากแม่ชี รวมไปถึงอุปนิสัยและพฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นสตรีหัวก้าวหน้าที่ไม่ติดอยู่ในกรอบประเพณี และมีการตัดสินใจที่รวดเร็วเด็ดขาด เช่นตอนที่นางบอกกับเนี่ยเฟิงผู้เป็นบิดาว่าจะแต่งงานกับชายขัดกระຈก เนี่ยเฟิงได้ฟังดังนั้นก็ยินยอมไม่กล้าขัดใจบุตรสาว หรือตอนที่เดินทางไปยังแคว้นเฉินสวี่ เมื่อนางเห็นว่าหลิวซางอี้เป็นผู้ปกครองที่ประเสริฐ มีความสามารถน่าเลื่อมใส ก็เปลี่ยนใจมาสวามีภักดีต่อหลิวซางอี้ แสดงถึงอิสระในการเลือกเจ้านาย จากนั้นนางก็จงรักภักดีต่อหลิวซางอี้ไปจนกระทั่งหลิวซางอี้ถึงแก่กรรม

นวนิยายถั่งฉวนฉีเรื่องเนี่ยอันหนึ่งมีความยาวเพียง 1,724 ตัวอักษร ทว่ามีการเขียนบรรยายรายละเอียดต่างๆ ได้ชัดเจน ตั้งแต่เรื่องเล็กๆ ระดับบุคคล ไปจนถึงเรื่องใหญ่ๆ ระดับประเทศ สามารถสะท้อนให้เห็นภาพรวมของสังคมจีนในสมัยนั้น และยังสร้างตัวละครเอกที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นและเป็นอุดมคติของวีรบุรุษ (วีรสตรี) ที่เป็นต้นแบบให้กับจอมยุทธในวรรณกรรมในสมัยต่อมาอีกด้วย

2. เนี่ยอันหนึ่งในภาพยนตร์

ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจอมยุทธโบราณและการต่อสู้ ภาษาจีนเรียกว่า อู่เสี่ยเฟียน (武俠片) หรือเป็นที่รู้จักของชาวไทยว่า ภาพยนตร์กำลังภายใน นับเป็นภาพยนตร์ประเภทมหากาพย์ (epic cinema) ของจีนประเภทหนึ่ง¹ ภาพยนตร์แนวนี้เป็นที่นิยมของผู้ชม และมีการผลิตอย่างต่อเนื่องทั้งในจีนแผ่นดินใหญ่ ฮองกง และได้หวนมาตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 30 ของศตวรรษที่ 20 และถึงจุดสูงสุดในช่วงทศวรรษที่ 80 โดยเฉพาะช่วง

¹Hunt, "Heroic chivalry, heroic sacrifice: 'martial arthouse' as epic cinema," in *The epic film in world culture*, Robert Burgoyne, editor (London and New York: Routledge, 2011), p. 63.

ทศวรรษที่ 60-70 การผลิตภาพยนตร์กำลังภายใน¹ ในฮ่องกงและไต้หวันเฟื่องฟูมาก ตรงข้ามกับสถานการณ์ในจีนแผ่นดินใหญ่ อันเป็นผลพวงจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม² เนื้อหาของภาพยนตร์กำลังภายในส่วนใหญ่เป็นการดัดแปลงมาจากวรรณกรรมเกี่ยวกับจอมยุทธ์ ทั้งที่เป็นวรรณกรรมโบราณและวรรณกรรมร่วมสมัย ช่วงต้นศตวรรษที่ 21 ภาพยนตร์กำลังภายในกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง เมื่อผู้กำกับภาพยนตร์ชาวไต้หวันที่มีชื่อเสียงระดับโลกอย่าง หลี่อัน (李安) นำนวนิยายของหวางตู้หลู่ (王度廬, 1909-1977) เรื่อง “วัวหู่ฉางหลง” (卧虎藏龍)³ มาสร้างเป็นภาพยนตร์เรื่อง Crouching Tiger Hidden Dragon (2000) ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้รับความนิยมจากผู้ชมทั่วโลก รวมทั้งเป็นที่ชื่นชมของนักวิจารณ์มากมาย ความสำเร็จระดับนานาชาติของ Crouching Tiger Hidden Dragon คือการได้รับรางวัลออสการ์ 4 รางวัล รวมถึงรางวัลภาพยนตร์ภาษาต่างประเทศยอดเยี่ยม จากการเข้าชิงรวม 10 รางวัล

จากความสำเร็จทางการตลาดในวงกว้างของ Crouching Tiger Hidden Dragon ทำให้เกิดกระแสการสร้างภาพยนตร์กำลังภายในและ/หรือภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์โบราณขึ้นมาอีกระลอกในศตวรรษที่ 21 สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจก็คือ ภาพยนตร์กำลังภายในที่สร้างขึ้นในสมัยหลังนี้ ไม่ได้มีเป้าหมายอยู่ที่ผู้ชมชาวจีนเพียงกลุ่มเดียวอีกต่อไป ทว่าตั้งใจสร้างความบันเทิงให้ผู้ชมชาติอื่นๆ ด้วย ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า ภาพยนตร์กำลังภายในยุคใหม่นี้ได้กำหนดบทบาทให้ตัวเองเป็นส่วนผสมระหว่างสื่อบันเทิงนานาชาติและเนื้อหาเรื่องชาตินิยม

¹ ภาพยนตร์กำลังภายในในที่นี้ หมายรวมถึงภาพยนตร์แนวต่อสู้แบบกังฟู (功夫片) ด้วย

² Yi, Jiandong 易劍東, *Wuxia wenhua* 《武俠文化》 (Taipei: Yangzhi Wenhua, 2000), p. 116.

³ “วัวหู่ฉางหลง” (พยัคฆ์หมอบมังกรชุม) เป็นนวนิยายเล่มที่สี่จากห้าเล่มของนวนิยายชุดกระเรียน-เหล็ก (鶴鐵五部曲) ที่ประพันธ์โดยหวางตู้หลู่ นวนิยายอีกสี่เล่มในชุดเดียวกันได้แก่ “เฮ่อจิงคุนหลุน” (鶴驚崑崙 กระเรียนสะท้านคุนหลุน) “เป่าเจี้ยนจินโซ” (寶劍金釵 กระบี่พิเศษปันทองคำ) “เจี้ยนชี่จูกวง” (劍氣珠光 พลังกระบี่ประกายมุก) และ “เสี่ยฉีอันผิง” (鐵騎銀瓶 ม้าเหล็กแฉกเงิน)

ของจีน¹ กล่าวคือ ในขณะที่ผู้ชมชาวต่างชาติชื่นชมและตกตะลึงไปกับงานด้านภาพที่งดงาม และแปลกใหม่ ไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรม เครื่องแต่งกาย ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม อันเป็น ความ ตื่น ตาแบบ ตะวัน ออก (oriental exoticism) ผู้ชมที่เป็น ชาวจีน (หรือชาวต่างชาติผู้สนใจเรื่องจีน) ก็ยังสามารถเสพและเข้าใจเนื้อหาอิงประวัติศาสตร์จีน รายละเอียดเกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือการเมือง รวมถึงแก่นเรื่องคลาสสิกของจอมยุทธ์อันเป็น วิรบุรุษของจีน ในระดับที่ลึกกว่าได้ด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น จางอี้โหมว (張藝謀) ผู้กำกับภาพยนตร์ชื่อดังของจีนแผ่นดินใหญ่ ที่นำภาพยนตร์เรื่อง Hero (英雄, 2002) ออกสู่สายตาผู้ชมทั่วโลก สองปีหลังจาก Crouching Tiger Hidden Dragon และได้รับความนิยมจากผู้ชมชาวต่างชาติมากเช่นเดียวกัน เนื่องจากฉากหลังที่เป็นธรรมชาติที่สวยงามตระการตา บวกกับลีลาการต่อสู้ที่น่าตื่นตาตื่นใจ ในขณะเดียวกัน Hero ก็ยังแฝงนัยทางการเมืองเอาไว้ อย่างชัดเจน² อีกสองปีหลังจากนั้น จางอี้โหมวก็กำกับภาพยนตร์แนวกำลังภายในอีกเรื่อง คือ House of Flying Daggers (十面埋伏, 2004) อันมีเนื้อหาเกี่ยวกับกองโจรภิกษุที่ตั้งตนเป็นปฏิปักษ์กับราชสำนักถัง ทว่าแก่นเรื่องเกี่ยวกับสังคมและการเมืองในเรื่องนี้กลับไม่โดดเด่นเท่าไศกนาฏกรรมความรักระหว่างตัวละครเอกทั้งสาม ฉากการต่อสู้ที่น่าเหลือเชื่อ และ

¹ Teo, *Chinese martial arts cinema: the wuxia tradition* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009) p. 9.

² ภาพยนตร์เรื่อง Hero ของจางอี้โหมว มีฉากหลังเป็นปลายสมัยจ้านกั๋ว (ราวปี 475-221 ก่อน ค.ศ.) แคว้นฉินอันเป็นแคว้นที่มีอำนาจมากที่สุดได้กลืนแคว้นต่างๆ เป็นของตน ประชาชนในแคว้นอื่นๆ ได้รับความเดือดร้อน จอมยุทธ์ฝีมือดีหลายคนได้วางแผนลอบสังหารกษัตริย์แคว้นฉิน ทว่าไม่เป็นผลสำเร็จ จนกระทั่งมีมือสังหารนิรนามรับอาสาปฏิบัติภารกิจนี้ มือสังหารนิรนามได้รับความไว้วางพระทัยจากกษัตริย์ฉินจนได้เข้าเฝ้าในระยະสิบก้าว นิรนามถือโอกาสนี้ร่วมปฏิสนธิการกับกษัตริย์ฉิน และเล่าให้พระองค์ฟังว่า เมื่อสามปีก่อน มือสังหารนามฉานเจี้ยน (殘兇 กระบี่หัก) แห่งแคว้นจ้าว ได้บุกเข้ามาถึงในเขตพระราชฐาน ทว่าตัดสินใจไม่ลงมือจัดการกษัตริย์ฉิน เนื่องด้วยคำว่า “เทียนเซี่ย” (天下) หรือแผ่นดินที่เป็นหนึ่ง ฉานเจี้ยนรู้ตัวว่ามีเพียงกษัตริย์ฉินเท่านั้นที่สามารถรวมแผ่นดินเป็นหนึ่งได้ กษัตริย์ฉินได้ฟังเช่นนั้นก็รู้สึกตื่นตันพระทัย และออกปากชื่นชมฉานเจี้ยนว่าเป็นวีรบุรุษที่แท้จริง นัยแฝงทางการเมืองของภาพยนตร์เรื่องนี้ เกี่ยวกับการรวมประเทศให้เป็น “จีนเพียงหนึ่งเดียว” อย่างชัดเจน นัยว่าต้องการส่งสารนี้ไปยังได้หัวหรือสาธารณรัฐจีนนั่นเอง

เครื่องแต่งกายที่ประณีตงดงาม ทำให้ภาพยนตร์เรื่องนี้กลายเป็นสื่อบันเทิงสำหรับผู้ชมระดับนานาชาติอย่างเต็มตัว

ภาพยนตร์เรื่อง The Assassin โดยผู้กำกับโจวเซียวเซียน ก็ได้สืบทอดอัตลักษณ์ของภาพยนตร์แนวกำลังภายในอิงประวัติศาสตร์เรื่องก่อนๆ มาไว้เช่นกัน แต่ด้วยเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้กำกับ ภาพยนตร์เรื่องนี้จึงเรียบนิ่ง ไม่หวือหวาเช่นผลงานของจางอิ๋หมวหรือหลี่อัน The Assassin มีฉากหลังเป็นสมัยราชวงศ์ถัง หลังจากการกบฏอันลู่ซาน บ้านเมืองแตกแยกเป็นหัวเมืองต่างๆ เนี่ยอันเหินยง มือสังหารที่ได้รับการฝึกฝนจากแม่ชีเจียซิ่น (嘉信) ให้เป็นนักฆ่าตั้งแต่ยังเยาว์ ได้รับมอบหมายให้ไปลิดชีพขุนนางฉ้อฉลผู้หนึ่ง ทว่าระหว่างปฏิบัติการก็ อินเหินยงผลอใจอ่อน มีอาจสังหารเป้าหมายตามคำสั่งได้ แม่ชีจึงมอบหมายภารกิจใหม่ ให้นำไปสังหารเถียนจี้อัน (田季安) ขุนพลแห่งเว่ยปั๋ว ขณะนั้นเถียนจี้อันครอบครองไพร่พลจำนวนมาก จังหวะตัวเป็นมหาอำนาจ ทำสงครามกลืนแคว้นอื่นๆ อย่างไม่หยุดหย่อน การสังหารเถียนจี้อันครั้งนี้ แม่ชีอ้างว่าลิดชีพหนึ่งบุรุษ จักช่วยชีวิตประชาชนได้เป็นร้อยเป็นพัน ทว่าเถียนจี้อันผู้เป็นเป้าหมายการสังหาร กลับเป็นญาติผู้พี่ของอินเหินยงและเคยหมั้นหมายกับนางมาก่อนด้วย เมื่อหลายปีก่อน องค์หญิงเจียเฉิงเสด็จจากนครหลวงมาสมรสกับเถียนชวีเจ้าเมืองเว่ยปั๋วในตอนนั้น พระนางรับเอาเถียนจี้อันบุตรของเถียนชวีเป็นบุตรบุญธรรม เมื่อเถียนจี้อันอายุครบสิบห้าปีก็เข้าพิธีสืบทอดตำแหน่งเจ้าเมือง องค์หญิงเจียเฉิงนำหยกออกมาสองชิ้น ชิ้นหนึ่งมอบให้เถียนจี้อัน อีกชิ้นหนึ่งมอบให้เนี่ยอันเหินยง โดยหวังให้ทั้งสองได้ครองคู่กันในภายหลัง

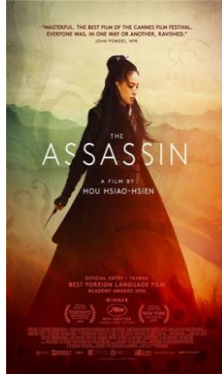
แต่ทว่าในขณะนั้น หยวนอ้อตติงเจ้าหน้าที่สอบสวนแห่งแคว้นหมิงโจวนำคนเรือนหมื่นมาพึ่งใบบุญ เถียนชวีเจ้าครองแคว้นอยากให้เถียนจี้อันบุตรผู้เกิดจากภรรยาองค์ได้สืบทอดตำแหน่งเจ็ดผู้สืบทอด จึงจัดแจงให้สกุลเถียนและสกุลหยวนได้ดองกันทางการวิวาห์ ด้วยหวังจะได้

การสนับสนุนจากคนสกุลหยวนในภายหลังหน้า เนี่ยนเหนียงวัยสิบขวบจึงถูกแม่ชีฟาแฝดขององค์หญิงเจี๋ยเฉิงลักพาตัวไป และส่งตัวกลับคืนมาเมื่อ 13 ปีให้หลัง ซึ่ง ณ ตอนนั้น นางก็ได้กลายเป็นมือสังหารชุดดำผู้มีกริษาเขาแพะเป็นอาวุธคู่กายไปเสียแล้ว

เนี่ยนเหนียงลอบเข้าไปในเรือนของหู่จี ภรรยาของอันเป็นที่รักของเถียนจี้อันยามราตรี และนำหยกที่ได้จากองค์หญิงเจี๋ยเฉิงวางทิ้งไว้ เถียนจี้จู้ทันเห็นว่ามือสังหารชุดดำผู้นี้คือเนี่ยนเหนียง ที่จะมาสะสางปมอดีตของทั้งคู่ จากนั้นค่อยเอาชีวิตของเขา

เถียนชิง น้าคนรองของเนี่ยนเหนียง เสนอความเห็นค้านกับเถียนจี้อัน เถียนจี้อันไม่พอใจที่เถียนชิงยังจงรักภักดีต่อราชสำนักถึง ในขณะที่ตัวเองต้องการให้เว่ยปว่เป็นเอกเทศจากราชสำนัก เถียนจี้อันจึงเนรเทศเถียนชิงและลดยศให้ไปประจำอยู่ที่ตำบลหลินชิง ส่วนเนี่ยเฟิงบิดาของเนี่ยนเหนียงได้รับคำสั่งให้คุมตัวเถียนชิงไปหลินชิง ระหว่างทางถูกโจมตีโดยกลุ่มชายชุดดำ โชคดีที่มีชายหนุ่มคนซัดกระจกเข้ามาช่วยเหลือได้ทันช่วงที่ เนี่ยนเหนียงก็รีบรุดมาช่วยพ่อและน้าได้ทันเวลาเช่นกัน จากนั้นชายคนซัดกระจกก็พาคณะผู้เดินทางที่ได้รับบาดเจ็บจากการโจมตีไปรักษาตัวที่หมู่บ้านเล็กๆ แห่งหนึ่งในหุบเขา

นางหยวนภรรยาเถียนจี้อัน จำแลงกายเป็นมือสังหารสวมหน้ากากนามจิงจิงเออร์มา ปลิดชีพเนี่ยนเหนียง ส่วนอาจารย์ของจิงจิงเออร์กี้ใช้มนตร์ดำเสกกระดาเป็นคว้นลึกลับมาทำร้ายหู่จี ภรรยาของเถียนจี้อัน เนี่ยนเหนียงเข้ามาช่วยหู่จีไว้ได้ ทว่าเถียนจี้อันคิดว่านางคือผู้ทำร้ายหู่จี ต่อมานางจึงบอกความจริงแก่เขา รวมถึงเรื่องที่หู่จีตั้งครมภ์ด้วย ไม่นานหลังจากนั้นเถียนจี้อันก็ปะติดปะต่อเรื่องราวได้ว่า นางหยวนริษยาหู่จี จึงร่วมมือกับอาจารย์ของตนวางแผนร้ายดังกล่าว ท้ายสุดเนี่ยนเหนียงได้ตัดสินใจกลับไปลาแม่ชีที่อารามเต๋า นางกล่าวกับแม่ชีว่า ตนเห็นบุตรชายของเถียนจี้อันยังเล็กอยู่มาก หากสังหารเจ้าหัวเมืองเสียแล้ว แคว้นเว่ยปว่ย่อมสู่ภาวะโกลาหลครั้งใหญ่เป็นแน่ นางจึงไม่อาจฆ่าเถียนจี้อันตามคำสั่งแม่ชีได้ จากนั้นเนี่ยนเหนียงก็กลับไปหมู่บ้านในหุบเขาและร่วมออกเดินทางต่อกับชายคนซัดกระจก

ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง The Assassin (2015)

Credit: www.impawards.com

จากเนื้อเรื่องย่อภาพยนตร์ข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อหาของเรื่องเนี่ยอันเหนียงที่เป็นต้นฉบับในถังฉวนฉีแล้ว จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันอยู่มากพอสมควร โดยภาพยนตร์เรื่อง The Assassin ใช้เส้นเรื่อง (plot) จากนวนิยายต้นฉบับมาเป็นพื้นฐานเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดคือเรื่องตัวละคร ซึ่งมีจำนวนและบทบาทสำคัญต่างกันอย่างมาก นอกจากเนี่ยอันเหนียง แม่ชี เนี่ยเฟิง เจ้าเมืองเว่ยปู้ (ซึ่งในเรื่องต้นฉบับไม่ปรากฏชื่อ) และตัวละครบางตัวแล้ว ตัวละครที่ปรากฏในฉบับภาพยนตร์ล้วนเป็นส่วนที่เพิ่มเสริมเข้ามาทั้งนั้น อาทิ มารดาเนี่ยอันเหนียง เกียนซิง หรือหูจี ภรรยาของเกียนจื้ออัน นอกจากนั้น เนื้อหาฉบับภาพยนตร์ยังตัดรายละเอียดบางส่วนออก เช่น ความขัดแย้งระหว่างแคว้นเว่ยปู้กับแคว้นฉินสวี่ ซึ่งแปลว่าตัวละครหลิวซางอีกก็ถูกตัดออกไปด้วย รวมถึงบางส่วนของเรื่องที่เป็นอนิหารดูเหนือจริง เช่น ขั้นตอนการฝึกเป็นนักฆ่าของเนี่ยอันเหนียง เรื่องแม่ชีเปิดกะโหลกอันเหนียงแล้วซ่อนกริชไว้ การเสกกลากระดาษ เรื่องเนี่ยอันเหนียงแปลงร่างเป็นแมลง เป็นต้น ถึงกระนั้น ในภาพยนตร์ก็ยังคงกล่าวถึงการใช้มนตร์ดำอันเป็น

องค์ประกอบของเรื่องประเภทแฟนตาซี ทว่านั่นก็เป็นเพียงจุดเล็กน้อย และกินเวลาเพียงไม่กี่นาทีในเรื่องเท่านั้น

เมื่อนำเรื่องเนี่ยอันเหนียงฉบับฉงฉวนฉีมาเปรียบเทียบกับฉบับภาพยนตร์แล้ว จะเห็นความแตกต่างเรื่องตัวละครอย่างชัดเจน ดังจะแสดงให้เห็นรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบตัวละครของเรื่อง “เนี่ยอันเหนียง” ฉบับฉงฉวนฉีและฉบับภาพยนตร์ (ปี 2015)

ตัวละคร	ฉงฉวนฉี “เนี่ยอันเหนียง”	ภาพยนตร์ “เนี่ยอันเหนียง”
เนี่ยอันเหนียง	บุตรเนี่ยเฟิง แม่ทัพแห่งแคว้นเว่ยปั๋ว ถูกแม่ชีลักตัวไปเมื่ออายุสิบขวบ แม่ชีสอนวิชาต่างๆ ให้นางและฝึกให้นางเป็นมือสังหาร ทำให้หลังถูกส่งตัวคืนครอบครัว	บุตรเนี่ยเฟิง นามเดิมว่าเนี่ยเหย่า (聶嬌) รู้จักในอีกชื่อว่าเหย่าซี (窈窕) บุคลิกแน่วแน่มั่นใจ พุดน้อย ถูกลักพาตัวไปเมื่อยังเยาว์ และถูกแม่ชีฝึกฝนให้เป็นมือสังหารฝีมือดี ปฏิบัติภารกิจลอบสังหารผู้มีอิทธิพลมากมายในช่วงที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะระส่ำระสาย
เจียนจี้อัน	เจ้าเมืองเว่ยปั๋ว (ไม่ปรากฏนาม) เป็นผู้เรียกตัวอันเหนียงและสามิไปเป็นข้ารับใช้ ภายหลังอันเหนียงแปรพักตร์ จึงส่งมือสังหารสองคนไปปลิดชีพอันเหนียงเสีย	ขุนพลเจียดู้อู่แห่งแคว้นเว่ยปั๋ว เป็นญาติผู้พี่และคู่หมั้นหมายเดิมของเนี่ยอันเหนียง เมื่ออายุได้สิบห้าปีก็สืบทอดตำแหน่งดูแลแคว้นเว่ยปั๋ว มารดาผู้ให้กำเนิดมีฐานะต่ำต้อย องค์หญิงเจียนเจิงจึงรับเขาเป็นบุตรบุญธรรม เมื่อยังเยาว์ประพฤติดื้อติดอยู่ในโอวาท หลังจากมารดาเลี้ยงถึงแก่กรรมก็เริ่มเผยนิสัยที่แท้จริงออกมา กลายเป็นผู้ที่ชอบใช้ความรุนแรง โหดเหี้ยมอำมหิต สังหารคนอย่างไร้เมตตา
แม่ชี	เป็นแม่ชีไร่ฉาน ลักตัวอันเหนียงไปฝึกวิชาตัวเบาและสอนการใช้อาวุธให้ โดยตั้งใจให้อันเหนียงเป็นมือสังหาร	เดิมเป็นราชินิกุล นามเดิมว่าองค์หญิงเจียนซิน ระหว่างช่วงกบฏอันลู่ซานถูกส่งตัวไปยังอารามเต๋าแห่งหนึ่งเพื่อหลบภัย เมื่อการกบฏสงบลง องค์หญิงเจียนเจิงจึงเป็นแม่ดกกลับสู่นครหลวง ทว่าเจียนซินยังอยู่และเติบโตในอารามเต๋านั้น ภายหลังถือเพศเป็นนักบวชเต๋า เจียนซินเกลียดชังการแย่งชิงอำนาจระหว่างหัวเมืองที่ไม่รู้จักสัน เสียวรพยากรณ์แผ่นดินและบุคคลไปมากมาย นางจึงคิดใช้ความรุนแรงตอบโต้ความรุนแรง ฝึกมือสังหารของตนขึ้นมา แล้วสั่งให้ไปลอบฆ่าขุนพลที่คุมหัวเมืองทั้งหลายนั้นเสีย ยึดความคิดว่า “สังหารหนึ่งบุรุษช่วยชีวิตได้เป็นพัน”
เนี่ยเฟิง	บิดาเนี่ยอันเหนียง แม่ทัพใหญ่แห่งแคว้นเว่ยปั๋ว	บิดาเนี่ยอันเหนียง แม่ทัพผู้ดูแลเรื่องวินัยทหารของแคว้นเว่ยปั๋ว อุบนิสัย สุขุมเยือกเย็น จงรักภักดีต่อประเทศชาติ
คนขัดกระดูก	สามิเนี่ยอันเหนียง	ผู้ช่วยชีวิตเจียนซินไว้ขณะถูกลอบทำร้าย ตอนท้ายเรื่องออกเดินทางไกลร่วมกับเนี่ยอันเหนียง

ตัวละคร	ถึงฉนวนฉี “เนี่ยนเนี่ยนเนี่ยน”	ภาพยนตร์ “เนี่ยนเนี่ยนเนี่ยน”
หลิวเซียงอ๋อ	ขุนพลเจียตู่สื่อแห่งแคว้นเฉินฉวี มีความสามารถในการหยั่งรู้อนาคต เดิมเป็นเป้าหมายการสังหารของเนี่ยนเนี่ยนเนี่ยน ภายหลังเนี่ยนเนี่ยนเปลี่ยนใจมาสวมมีกัณฑ์ต่อหลิวเซียงอ๋อแทน	ไม่ปรากฏ
องค์หญิงเจียเฉิง	ไม่ปรากฏ	ธิดาของจักรพรรดิถึงไต้จง พี่น้องฝาแฝดของแม่ชีเจียฉิน ปีแรกของรัชสมัยเงินหยวนได้สมรสกับเถียนซวี ขุนพลเจียตู่สื่อแห่งแคว้นเว่ยปั๋ว และรับเถียนจื้อนั้เป็นผู้เป็นบุตรที่เกิดจากภรรยาน้อยของเถียนซวี เป็นบุตรบุญธรรมของตน รักและเมตตาเนี่ยนเนี่ยนมาก เคยสอนให้เนี่ยนเนี่ยนตัดพิน และเล่านิทานเรื่อง “โกฟัระบ่าเงา” ให้เนี่ยนเนี่ยนฟัง
นางหยวน	ไม่ปรากฏ	ภรรยาเถียนจื้อนั้ บุตรีของหยวนอ๋อ อดีตเจ้าหน้าทีสอบสวนของแคว้นหมิงโจ้ว มีบริวารลับเป็นมือสังหารฝีมือตามใจจึงเออร์
จิงจิงเออร์ (ภูต)	มือสังหารของเจ้าเมืองเว่ยปั๋ว ถูกส่งตัวมาปลิดชีพหลิวเซียงอ๋อและเนี่ยนเนี่ยนเนี่ยน ทว่าถูกเนี่ยนเนี่ยนเนี่ยนสังหารแทน	มือสังหารแห่งบ้านสกุลหยวน ศิษย์ของคกงเออร์ วรยุทธเก่งกาจ เทียบเคียงเนี่ยนเนี่ยน โหมหน้ที่แท้จริงคือนางหยวนภรรยาเถียนจื้อนั้
คกงเออร์ (เวหา)	มือสังหารอีกคนของเจ้าเมืองเว่ยปั๋ว ถูกส่งตัวมาปลิดชีพหลิวเซียงอ๋อและเนี่ยนเนี่ยนเนี่ยน ทว่าไม่สำเร็จและรีบหลบหนีไป	มือสังหารแห่งบ้านสกุลหยวน อาจารย์ของจิงจิงเออร์ เชี่ยวชาญมนตร์ดำ
เถียนซิง	ไม่ปรากฏ	นำคนรองของเนี่ยนเนี่ยนเนี่ยน และเป็นอาของเถียนจื้อนั้ เชี่ยวชาญตำราพิชัยสงคราม จงรักภักดีต่อราชสำนักถึง

เป็นเรื่องธรรมดาของการนำบทประพันธ์ที่เป็นวรรณกรรมมาดัดแปลงเป็นบทภาพยนตร์ ที่จะต้องมีการตัดทอนหรือเสริมแต่งรายละเอียดบางอย่างเพื่อความเหมาะสม โดยเฉพาะการนำเรื่องเนี่ยนเนี่ยนเนี่ยนฉบับถึงฉนวนฉีซึ่งมีความยาวไม่ถึงสองพันตัวอักษรมาดัดแปลงให้เป็นบทภาพยนตร์ จึงจำเป็นต้องเพิ่มเนื้อหาเสริมเข้าไปให้เรื่องราวดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น

จากตารางข้างต้น จะเห็นว่าฉบับภาพยนตร์นี้มีการตัดออกไปและเพิ่มเข้ามา สิ่งแรก ที่เห็นได้ชัดคือ ผู้สร้างดัดสินใจตัดตัวละครหลิวเซียงอ๋อออกไป สันนิษฐานว่าน่าจะเพื่อต้องการ

เน้นความขัดแย้งต่างๆ ให้อยู่แต่ภายในแคว้นเว่ยปั๋ว และปรับให้เจ้าเมืองเว่ยปั๋วคือเถียนจี้อัน ได้มีบทบาทเพิ่มเติมและละเอียดขึ้นกว่าเดิม นอกจากนี้ยังเพิ่มเรื่องราวภูมิหลัง (backstory) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ครั้งวัยเยาว์ของเนี่ยอันเหนียงและเถียนจี้อันเข้ามาด้วย เพื่อสร้างความขัดแย้งทางใจให้กับเนี่ยอันเหนียงเมื่อได้รับคำสั่งจากแม่ซีให้มาสังหารเถียนจี้อัน การเพิ่มเติมเนื้อหาดังกล่าว ทำให้ตัวละครเนี่ยอันเหนียงมีความซับซ้อนและมีอารมณ์ความรู้สึกมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้ผู้ชมเข้าถึงตัวละครนี้ได้ดีขึ้นกว่าเดิม

นอกจากเนี่ยอันเหนียงแล้ว ยังมีตัวละครหญิงอีกสองคนที่อยู่ใกล้ชิดเถียนจี้อัน ได้แก่ นางหยวนผู้เป็นภรรยาเอกและหู่จีผู้เป็นภรรยารอง ผู้เขียนบทภาพยนตร์เพิ่มตัวละครทั้งสองนี้เข้ามาอย่างมีนัยสำคัญ ภรรยาทั้งสองคนของเถียนจี้อันนี้มีลักษณะแตกต่างกันมาก ในขณะที่นางหยวนเป็นสตรีที่แข็งแกร่งและดูหึงผยองด้วยถือว่าตนเป็นภรรยาเอก นอกจากนี้นางยังน่าจะเป็นคนเดียวกับจิงจิงเออร์ มือสังหารที่พยายามฆ่าเนี่ยอันเหนียงอีกด้วย ส่วนหู่จีเป็นสตรีที่เรียบร้อยและอ่อนโยนกว่า มีความเข้าอกเข้าใจสามี จึงไม่น่าแปลกใจเลยที่เถียนจี้อันรักไว้ใจและห่วงใยหู่จีมากกว่าภรรยาเอกนัก ซึ่งน่าจะเป็นสาเหตุทำให้นางหยวนเกิดความรู้สึกอิจฉาและวางแผนกับอาจารย์ของตนทำร้ายหู่จีด้วยมนตร์ดำ

หากจะเปรียบเทียบภรรยาทั้งสองของเถียนจี้อันกับเนี่ยอันเหนียงแล้ว จะเห็นว่าบุคลิกลักษณะของเนี่ยอันเหนียงถือได้ว่าอยู่กึ่งกลางระหว่างสองขั้วนี้พอดี กล่าวคือเนี่ยอันมีส่วนผสมของทั้งความแข็งแกร่งและความเปราะบาง นางเป็นมือสังหารที่รับหน้าที่ตามคำสั่ง ทว่ากลับใจอ่อนมื่ออาจฆ่าเป้าหมายได้ถึงสองครั้งสองครา อาจกล่าวได้อีกอย่างว่า ทั้งนางหยวนและหู่จี ต่างก็เป็นตัวละครชั่วตรงข้าม (foil characters) ที่มาช่วยขับเน้นตัวละครเอกอย่างเนี่ยอันเหนียงให้มีความชัดเจนมากขึ้น ดังนั้น การเพิ่มตัวละครทั้งสองนี้เข้ามา จึงมีบทบาทต่อตัวละครเอกอีกทางหนึ่งด้วย

องค์ประกอบอีกหนึ่งอย่าง que เพิ่มเข้ามาในฉบับภาพยนตร์ คือนิทานเรื่อง “ไกวฟ้าระบำเงา”

(青鸞舞鏡) ที่องค์หญิงเจียเฉิงเล่าให้อันเหนียงฟังตั้งแต่นางยังเยาว์ นิทานเรื่องนี้
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 พุทธศักราช 2560

“ไ่ฟ้าระบำเงา” มีใจความดังนี้ กษัตริย์แคว้นจื๋น (尉繚) ได้ไ่ฟ้ามาตัวหนึ่ง สามปีไม่ส่งเสียงร้องเลยสักนิด พระชายาจึงทูลว่า “เคยได้ยินว่าไ่ฟ้าจะร้องเมื่อเห็นพวกเดียวกัน เหตุใดจึงไม่แขวนกระจกให้มันดูเล่า” เมื่อเจ้าไ่ฟ้าได้เห็นเงาตนในกระจก ก็เปล่งเสียงครวญร้องระบำตลอดคืนจนตัวตาย

“ไ่ฟ้าระบำเงา” เป็นเรื่องเล่าของแคว้นซ่งสมัยราชวงศ์ใต้ (ค.ศ. 420-279) รจนาโดย หลิวจิ้งซู (劉敬叔) ใช้อุปมาถึงความโดดเดี่ยวและความทุกข์ทรมานที่ต้องจากคู่ครอง ผู้กำกับโหวเซี่ยวเสียนเลือกนิทานเรื่องนี้มาใส่เพิ่มไว้ในเรื่องเนี่ยนเหนียงฉบับภาพยนตร์ นับว่าต้องการสื่อให้เห็นความแปลกแยกโดดเดี่ยวของตัวละคร ในที่นี้หมายถึงองค์หญิงเจี๋ยเฉิง ผู้ที่จากนครหลวงมาแต่งงานที่แคว้นเว่ยปั๋ว และแน่นอนว่าหมายถึงตัวเนี่ยนเหนียงเองด้วย

นอกจากองค์ประกอบหลายประการที่กล่าวมาข้างต้น ก็ยังมีองค์ประกอบเล็กๆ น้อยๆ บางอย่างที่ได้รับการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เช่นสาเหตุที่แม่ชีนำตัวเนี่ยนเหนียงไปจากบ้าน เป็นเพราะต้องการปกป้องเนี่ยนเหนียงจากภัยการเมืองในขณะนั้น หาใช่การสู่มาเด็กสาวไปเป็นศิษย์เช่นในต้นฉบับ หรืออายุของเนี่ยนเหนียงที่ถูกปรับให้มากขึ้นจากต้นฉบับที่เป็นเพียงเด็กสาวอายุสิบห้า เป็นหญิงสาวอายุ 23 (ในเรื่องบอกว่านางถูกพาตัวไปจากบ้านตอนสิบขวบ และถูกส่งตัวกลับมาหลังจากเวลาผ่านไป 13 ปี) ซึ่งทำให้นางมีความเป็นผู้ใหญ่ขึ้น ทั้งในด้านบุคลิกและความคิดอ่าน อันส่งผลให้นางมีบุคลิกที่เรียบนิ่ง สุขุม แสดงออกทางแววตามากกว่าคำพูด

เนื้อเรื่องของ The Assassin แม้จะมีฉากหลังเป็นสภาพบ้านเมืองที่ยังคุกรุ่นด้วยไฟสงครามและการแข็งข้อของหัวเมืองชายแดนต่อราชสำนัก ทว่าฉากหลังที่ว่าถูกใช้เป็นเพียงสิ่งกระตุ้น (catalyst) การกระทำของตัวละครในเรื่องเท่านั้น ส่วนการดำเนินเรื่องหลักกลับเน้นเป้าหมายไปที่ความขัดแย้งทั้งภายในและภายนอกของตัวละคร โดยเฉพาะความขัดแย้ง

ระหว่างเนี่ยอันหนึ่งกับเถียนจี้อัน และเนี่ยอันหนึ่งกับแม่ซี อาจกล่าวได้ว่า เรื่องเนี่ยอันหนึ่งฉบับภาพยนตร์นี้ มีเป้าหมายหลักอยู่ที่สภาวะทางจิตใจของตัวละครที่สลับซับซ้อนมากกว่าการสะท้อนประเด็นทางสังคมตามเนื้อหาในต้นฉบับ

แม้จะมีหลายส่วนของเรื่องได้เปลี่ยนแปลงไปในฉบับภาพยนตร์ แต่องค์ประกอบหลักของเรื่องต้นฉบับก็ยังคงอยู่ เช่นเรื่องเนี่ยอันหนึ่งเป็นบุตรแม่ทัพ การนำตัวอันหนึ่งไปฝึกวิชา อาวุธประจำตัวของอันหนึ่งที่เป็นกริชทำจากเขาแพะ และเรื่องอันหนึ่งใช้ชีวิตคู่กับคนขัดกระຈะก เหล่านี้ยังคงเป็นส่วนประกอบของเรื่องที่มีอาจตัดออกหรือเปลี่ยนแปลงได้ ไม่เช่นนั้นคงมีอาจเรียกได้ว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นเรื่องของเนี่ยอันหนึ่งได้จริง

3. สหบทในเรื่องเนี่ยอันหนึ่ง

สหบทหรือสัมพันธ์บท (intertextuality) คือทฤษฎีด้านวรรณกรรมศึกษา ว่าด้วยปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบทวรรณกรรม กลวิธีวิเคราะห์วรรณกรรมที่สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของตัวบทหนึ่งต่ออีกตัวบทหนึ่งที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกัน เชื่อมโยงกันและเกี่ยวเนื่องกัน ตัวอย่างของสหบทมักปรากฏในรูปแบบของการหยิบยืมเนื้อหาในวรรณกรรมต้นฉบับและการเปลี่ยนแปลงสู่รูปแบบใหม่ ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องเป็นงานเขียนเหมือนกันก็ได้ เช่น ภาพยนตร์ ภาพวาด ภาพถ่าย ดนตรี สถาปัตยกรรม และงานศิลปะสร้างสรรค์อื่นๆ¹

องค์ประกอบหลายประการในเรื่องเนี่ยอันหนึ่งทั้งฉบับถึงฉนวนฉีและฉบับภาพยนตร์ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถนำมาวิเคราะห์ตามทฤษฎีสหบท อันมีประเด็นห้าประการดังต่อไปนี้

1. การคงเดิม (Convention) ได้แก่การคงเส้นเรื่องเดิมของเนี่ยอันหนึ่ง เช่นการเป็นบุตรของแม่ทัพเนี่ยเฟิง การถูกลักพาตัวไปฝึกวิชา การใช้ชีวิตคู่กับคนขัดกระຈะก

¹Allen, *Intertextuality* (London: Routledge, 2011), p. 169.

2. ความแปลกใหม่ (Invention) ได้แก่การเพิ่มสิ่งที่ไม่มียู่ในต้นฉบับเดิมเข้าไปเพื่อเสริมความให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องฉบับใหม่ เช่นเรื่อง “โก่ฟ้าระบำเงา” ที่องค์หญิงเจียงเฉิงเล่าให้อิ่นเหนียงฟัง

3. การขยายความ (Extension) ได้แก่การอธิบายรายละเอียดบางอย่างในเนื้อเรื่องเดิมให้ชัดเจนและซับซ้อนมากขึ้น เช่นภูมิหลังและความสัมพันธ์ของนีย้อิ่นเหนียงและเถียนจี้อัน

4. การดัดแปลง (Modification) ได้แก่การปรับเปลี่ยนองค์ประกอบบางอย่างในเนื้อเรื่องเดิม เช่นอายุที่เพิ่มขึ้นของอิ่นเหนียง สาเหตุที่แม่ขึ้นนำตัวอิ่นเหนียงไปจากบ้าน

5. การตัดทอน (Reduction) ได้แก่การตัดเหตุการณ์และตัวละครบางตัวออก เช่นเหตุการณ์ทั้งหมดที่แคว้นเฉินสวีและตัวละครหลิวซางอิ่นในต้นฉบับถึงฉวนฉี

การดัดแปลงและเปลี่ยนแปลงในหัวข้อข้างต้น ทำให้เห็นลักษณะการยืมเนื้อหาจากต้นฉบับดั้งเดิม แล้วนำมาเล่าและตีความใหม่ด้วยภาษาของภาพยนตร์ ซึ่งสามารถเพิ่มรายละเอียดบางประการเข้าไป ทำให้เนื้อเรื่องเดิมมีความซับซ้อนหรือชัดเจนมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นแนวคิดสร้างสรรค์ของศิลปินในผลงานอีกแขนงหนึ่งด้วย

บทสรุป

นวนิยายถึงฉวนฉีเรื่อง “นีย้อิ่นเหนียง” เล่าเรื่องหญิงสาวที่ถูกลักพาตัวไปฝึกให้เป็นมือสังหารตั้งแต่ยังเยาว์ ผู้ประพันธ์ใช้การเล่าเรื่องผ่านเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกได้ประสบพบเจอเพื่อแสดงให้เห็นสภาพบ้านเมืองที่แตกแยกเป็นส่วนๆ ในสมัยราชวงศ์ถัง ความล้มเหลวของการปกครองโดยราชสำนัก และการแข็งข้อของเหล่าหัวเมืองทั้งหลาย นอกจากนี้ยังเชิดชูตัวละครเอกซึ่งเป็นจอมยุทธ์และมีมือสังหารหญิง ที่มีบุคลิกลักษณะโดดเด่นและแตกต่างจากสถานภาพของสตรีจีนโบราณอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ภาพยนตร์เรื่อง The Assassin นำ

เรื่องเนี้ยอื่นเนี้ยจากต้นฉบับมาปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมรายละเอียดบางประการเข้าไป ในฐานะของภาพยนตร์แนวกำลังภายใน The Assassin ยังคงสามารถถ่ายทอดเรื่องราวของ วีรบุรุษ (วีรสตรี) ซึ่งเป็นจอมยุทธ์หรือมือสังหาร ผ่านวีรกรรมที่น่าประทับใจ นอกจากนี้ยังทำให้ตัวละครในเรื่องมีอารมณ์ความรู้สึกที่หลากหลายเช่นมนุษย์ปุถุชนทั่วไป และมีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าในต้นฉบับด้วย

รายการอ้างอิง

ภาษาจีน

- Lin, Baochun (林保淳). 2003. **Gudian xiaoshuo zhong de leixing renwu** (古典小說中的類型人物). Taipei: Li Ren Shuju.
- Wang, Juying (汪聚應). 2011. **Tangren haoxia xiaoshuo ji** (唐人豪俠小說集). Beijing: Zhonghua Shuju.
- Yang, Yi (楊義). 2004. **Zhongguo gudian xiaoshuo shi lun** (中國古典小說史論). Beijing: Zhongguo Shehui Kexue Chubanshe.
- Yi, Jiandong (易劍東). 2000. **Wuxia wenhua** (武俠文化). Taipei: Yangzhi Wenhua.

ภาษาอังกฤษ

- Allen, Graham. 2011. **Intertextuality**. London: Routledge.
- Hunt, Leon. 2011. “Heroic chivalry, heroic sacrifice: ‘martial arthouse’ as epic cinema”, in *The epic film in world culture*, edited by Robert Burgoyne. London and New York: Routledge.
- Teo, Stephen. 2009. **Chinese martial arts cinema: the wuxia tradition**. Edinburgh: Edinburgh University Press.